

Народна банка Србије подсећа – динарска штедња исплативија од девизне

Захваљујући постигнутој макроекономској стабилности и све бољим перспективама за развој домаће привреде, **поверење грађана у домаћу валуту расте из године у годину**. То потврђује и чињеница да је **динарска штедња, закључно с јуном 2019, повећана преко три пута у поређењу с јуном 2013**. Тренд раста динарске штедње **нарочито је убрзан током последње две године**, тако да је само **од почетка 2018. године динарска штедња повећана за готово 40%** и наставља да расте.

Према оперативним подацима, **током јула 2019. године**, динарска штедња у банкама у Србији достиже **нове највише нивое** и први пут је **премашила 70 милијарди динара**. Девизна штедња такође расте, иако нешто умереније, са 8,4 милијарде евра у јуну 2013. године на 10,4 милијарде евра у јуну 2019. године.

Народна банка Србије жели да подсети грађане да је динарска **штедња** годинама уназад **исплативија од девизне штедње**, и то и **у кратком и у дугом року** (Табела 1). Поред све бољег домаћег економског амбијента (*ниска и стабилна инфлација и релативно стабилан курс динара према евр*у последњих шест година), томе доприносе и:

- **релативно више каматне стопе** на динарску штедњу него на штедњу у еврима;
- **повољнији порески третман** динарске штедње (*камата по основу динарске штедње се не опорезује, док се по основу штедње у еврима опорезује по стопи од 15%*).

Табела 1. Исплативост штедње – занављање

Врста штедње	Орочавање	Почетни улог	Курс динара*	Доспеће	Курс динара*	Улог на крају периода орочења	
						у RSD	у EUR**
Штедња у RSD	Јун 2013.	100.000	114,0235	Јун 2019.	117,9377	134.707	1.142
Штедња у EUR	Јун 2013.	877	114,0235	Јун 2019.	117,9377	110.432	936
Разлика у корист динарске штедње						24.274	206

* Просечни месечни средњи курс динара према евр

** За штедњу у еврима, износ након умањења за порез по основу прихода од камате.

Штедња становништва представља **значајан извор финансирања домаће привреде и грађана**, односно један је од **покретача кредитне и привредне активности у земљи**. Штедњом у домаћој валути повећавају се динарски извори финансирања, чиме се подстичу повољнији услови за привредни раст заснован на домаћим изворима и повећава употреба динара у домаћем финансијском систему.

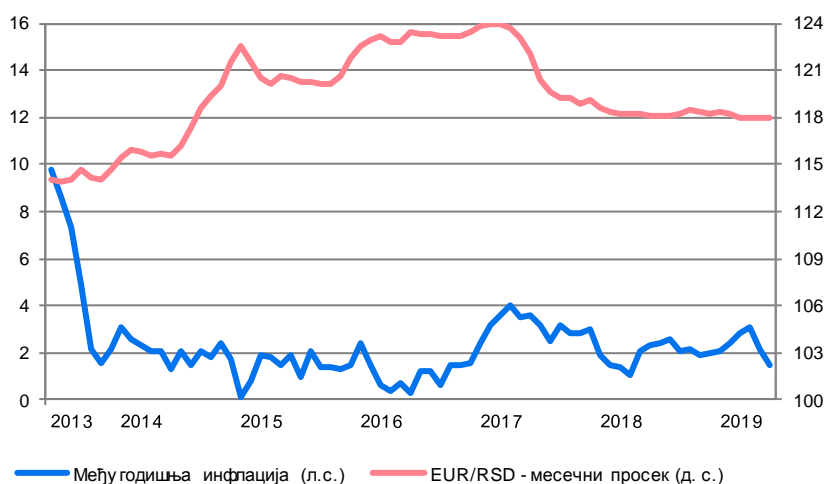
За раст динарске штедње **претходно су обезбеђени и већ низ година се одржавају повољним – сви релевантни макроекономски услови**. Народна банка Србије зато на транспарентан и разумљив начин жели да још једном упозна грађане с већом исплативошћу штедње у домаћој од штедње у иностраној валути.

Поред финансијске стабилности, већа употреба динара у финансијском систему омогућава и ефикаснију монетарну и фискалну политику. Зато Народна банка Србије, заједно с Владом Републике Србије, настоји да промовише даљи раст динарске штедње, што је и једна од активности у оквиру стратегије о динаризацији финансијског система Србије.

У претходних шест година, Народна банка Србије је у сарадњи с Владом Републике Србије остварила значајан успех на плану постизања и очувања макроекономске стабилности. Међугодишња инфлација је смањена преко шест и по пута и у јуну 2019. године износила је 1,5%, при чему је више од пет година инфлација ниска и стабилна. Поред тога, у протеклих неколико година обезбеђена је и успешно се одржава и релативна стабилност девизног курса, чему су у великој мери допринеле адекватне и благовремене активности Народне банке Србије.

Као резултат макроекономске и финансијске стабилности настављају се структурни притисци ка јачању домаће валуте, који су присутни од априла 2017. Од почетка године динар је номинално ојачао према еврџу за 0,4%, док је Народна банка Србије, ради ублажавања прекомерних краткорочних осцилација курса динара, нето купила 1.540,0 милиона евра.¹ Смањене су и интерна и екстерна неравнотежа, чиме је повећана отпорност привреде на потресе из међународног окружења, што потврђује и раст бруто и нето девизних резерви крајем јуна на највише нивое од 2000. године, откад се прате подаци. Према оперативним подацима, у јулу су њихови нивои премашили 12,5 милијарди евра, односно 10,5 милијарди евра, респективно. Смањењем учешћа проблематичних кредита у укупним кредитима на најнижи ниво (у мају – 5,4%) додатно је ојачана финансијска стабилност банкарског сектора. Већ трећу годину заредом, држава остварује фискални суфицит, а удео јавног дуга земље у бруто домаћем производу додатно је смањен (51,8% у мају). Позитивни резултати одразили су се и на кредитни рејтинг земље и пад премије ризика, која бележи нове најниже нивое откад се мери.²

Графикон 1. Међугодишња инфлација и просечан курс динара
(л.с. у %, д.с. EUR/RSD)

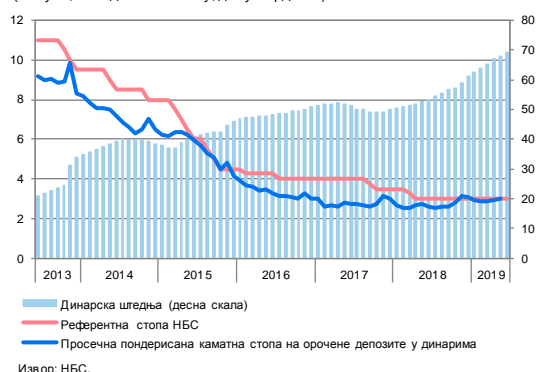

Извор: НБС.

¹ Закључно са 19. јулом 2019.

² *EMBI* премија ризика за Србију 8. јула била је на најнижем нивоу до сада – 61 базних поена.

Графикон 2. Каматне стопе и динарска штедња
(л.с. у %, на годишњем нивоу; д.с. у млрд RSD)

Графикон 3. Каматне стопе и девизна штедња
(л.с. у %, на годишњем нивоу; д.с. у млрд EUR)

Народна банка Србије настоји да промовише динарску штедњу, између осталог, и редовним (полугодишњим) објављивањем извештаја **Анализа исплативости динарске и девизне штедње**, као једним од средстава комуникације с јавношћу. Најновија полугодишња *Анализа исплативости динарске и девизне штедње* израђена је за период од јуна 2013. године до јуна 2019. године. Ова анализа, као и све претходне, **потврђује да је исплативије штедети у домаћој валути, и у кратком и у дугом року.**

Анализа исплативости штедње **орочене на годину дана и занављане у периоду од шест година** показује следеће:

– **штедиша** који је (свој улог од 100.000 динара) **штедео у динарима**, на крају периода од **шест година** (у јуну 2019. године), дакле у дугом року, добио би **преко 24.000 динара** (око 200 евра) **више од штедише** који је у истом периоду и уз исте претпоставке **штедео исти почетни улог у еврима** (према тадашњем курсу око 877 евра) (Табела 2):

Табела 2. Исплативост штедње без занављања

Врста штедње	Орочавање	Почетни улог	Курс динара*	Каматна стопа (у %, р.а.)**	Доспеће	Курс динара*	Улог на крају периода орочења	
							у RSD	у EUR***
Штедња у RSD	Јун 2018.	100.000	118,1348	2,59	Јун 2019.	117,9377	102.590	870
Штедња у EUR	Јун 2018.	846	118,1348	0,53	Јун 2019.	117,9377	100.283	850
Разлика у корист динарске штедње – орочење на годину дана							2.307	20
Разлика у корист динарске штедње – орочење на три месеца							702	6
Разлика у корист динарске штедње – орочење на две године							8.689	74

* Просечни месечни средњи курс динара према евр.

** Просечна пондерисана каматна стопа на динарске и депозите у еврима орочене до једне године – нови послови.

*** За штедњу у еврима, износ након у мањења за порез по основу прихода од камате.

– **у готово свим једногодишњим периодима (дакле, и у кратком року), динарски штедиша је остваривао већу зараду од девизног штедише (Графикон 4)³.**

³ На већу исплативост динарске штедње од девизне штедње указују и резултати анализе исплативости штедње орочене на годину дана, али без занављања штедног улога. Наиме, штедња у динарима била је исплативија од штедње у еврима у чак 59 од укупно 61 посматраних потпериода.

Графикон 4. Исплативост штедње орочене на годину дана
(у RSD)

Извор : НБС.

Закључак у прилог веће исплативости динарске штедње у односу на девизну штедњу важи не само за годишње орочавање већ и за штедњу орочену на дуже и краће рокове.

У случају орочавања депозита на две године, динарска штедња је исплативија од штедње у еврима у свим посматраним потпериодима орочења, док је у случају штедње орочене на три месеца, динарска штедња исплативија од штедње у еврима у већини посматраних потпериода.

Да поновимо, већој исплативости динарске штедње допринели су:

1. ниска и стабилна инфлација и релативно стабилан курс динара према евр;
2. релативно више каматне стопе на штедњу у домаћој валути него на штедњу у еврима;
3. повољнији порески третман динарске штедње, с обзиром на то да се камата по основу динарске штедње не опорезује, док се по основу штедње у еврима, опорезује по стопи од 15%.

Народна банка Србије ће и убудуће наставити да својим мерама, активностима и комуникацијом с јавношћу, у сарадњи с Владом Републике Србије, доприноси процесу динаризације финансијског система Србије, с посебним акцентом на промовисање динарске штедње. С тим у вези, Народна банка Србије ће наставити да редовно објављује извештај *Анализа исплативости динарске и девизне штедње*, и то полугодишње, затим тромесечно у *Извештају о динаризацији финансијског система Србије*, као и у форми саопштења уочи Светског дана штедње.